

[Ritt Bjerregaard.]

midt i nogle meget intense sparediskussioner, og det vil derfor være naturligt at opdele dette indlæg i to dele, nemlig først noget om lovforslagets reelle indhold og dernæst noget om lovforslagets økonomiske konsekvenser. Specielt hvad angår det økonomiske, understreges, at lovforslaget ikke tænkes vedtaget i denne samling, og at det skal træde i kraft sammen med den nye lov om folkebiblioteker. Måske kunne undervisningsministeren her i dag afklare, om en udskydelse af folkebiblioteksloven også vil udskyde denne lov.

Først vil jeg altså gøre nogle bemærkninger om lovforslagets reelle indhold. Tanken med lovforslaget er at få foretaget en strukturering af hele undervisningsmiddelområdet, at forhindre hver enkelt lille uddannelsesinstitution i for offentlige midler at opbygge sin egen samling. Med den rivende udvikling af de mest forskelligartede undervisningsmidler og med den udvidede brug af mekaniseret undervisningsmateriel er det nødvendigt at få fastlagt en struktur. Fremtidens uddannelsessamfund må sikres den bedst mulige forsyning af undervisningsmidler til alle undervisningsområder.

Lovforslaget opererer med amtscentraler og en landscentral. Som billedet tegner sig i dag, er folkeskoleområdet ret velforsynet med undervisningsmaterialer, og med den nye folkeskolelov, hvorefter skolebibliotekerne direkte knyttes til skolen, er situationen på væsentlige punkter afklaret.

Oprettelse af amtscentraler vil for de fleste folkeskoler ikke betyde nogen afgørende ændring; de vil på stedet have skolebiblioteket, og på bredere basis havde de tidligere skolecentralerne og de fælleskommunale samlinger.

Amtscentralerne vil derimod kunne betyde en fornyelse for andre uddannelsesinstitutioner såsom gymnasier, tekniske skoler og i øvrigt også for private skoleformer. De højere uddannelser er derimod undtaget. Det er ærgerligt, for det ville have været af værdi at have fået understreget den indbyrdes sammenhæng mellem al uddannelse. Det er derfor glædeligt, at ministeren i sin fremsættelsestale understreger, at mulighederne for et samarbejde mellem universitetstrentene og amtscentralerne skal undersøges

nærmere. Jeg ser frem til en nærmere drøftelse heraf i udvalget.

Amtscentralernes forhold til centralbibliotekerne er selvfølgelig af yderste vigtighed, dels fordi de betjener samme publikum, dels fordi de på mange punkter overlapper hinanden. Her har ministeren i bemærkningerne til lovforslaget understreget:

„Desuden forudsættes det, at amtsrådet tager op til overvejelse, hvorledes det praktiske samarbejde mellem centralbiblioteket og amtscentralen om afgrænsning af arbejdsopgaverne kan tilrettelægges med henblik på den bedst mulige koordination særlig med hensyn til anskaffelser og biblioteksteknisk service.“

Amtscentralerne var den ene del af den nye struktur, landscentralen den anden. Selv om vi også på undervisningsmiddelområdet har kendt centraliseringer — statens filmcentral, statens båndcentral, Danmarks radio osv. — så er landscentralen alligevel en nyhed, der vil koordinere allerede igangværende aktiviteter, men også vil påtage sig nye som f. eks. den at sørge for oplysning om fremstillingen af og forsyningen med undervisningsmidler, altså at give en forbrugervejledning. Denne side af landscentralens virksomhed kan lede tanken hen på en central kontrolinstans. Det er imidlertid ikke meningen, hvilket da også understreges i bemærkningerne. Der er ikke tale om autorisation, men om en forbrugervejledning, hvor man får noget at vide om materialets forskellige kvaliteter, tekniske, pædagogiske, faglige og ideologiske.

Især det sidste punkt leder tanken hen på DASFs konferencer og de mange diskussioner, der har været om skolebøgernes indhold. Landscentralen skal ikke selv udgive, hvad man kunne kalde ideologikritiske skrifter, men kan til enhver tid nedsætte udvalg, der kommer med rapporter, og landscentralen kan også

„i særlige tilfælde forestå eller støtte fremskaffelsen af andre undervisningsmidler.“

Hermed er der altså givet mulighed for at fremskaffe de undervisningsmaterialer, der mangler, samtidig med at de eksisterende forlag ikke er berørt.

For landscentralen gælder, at alle uddannelsesinstitutioner kan trække på den, og